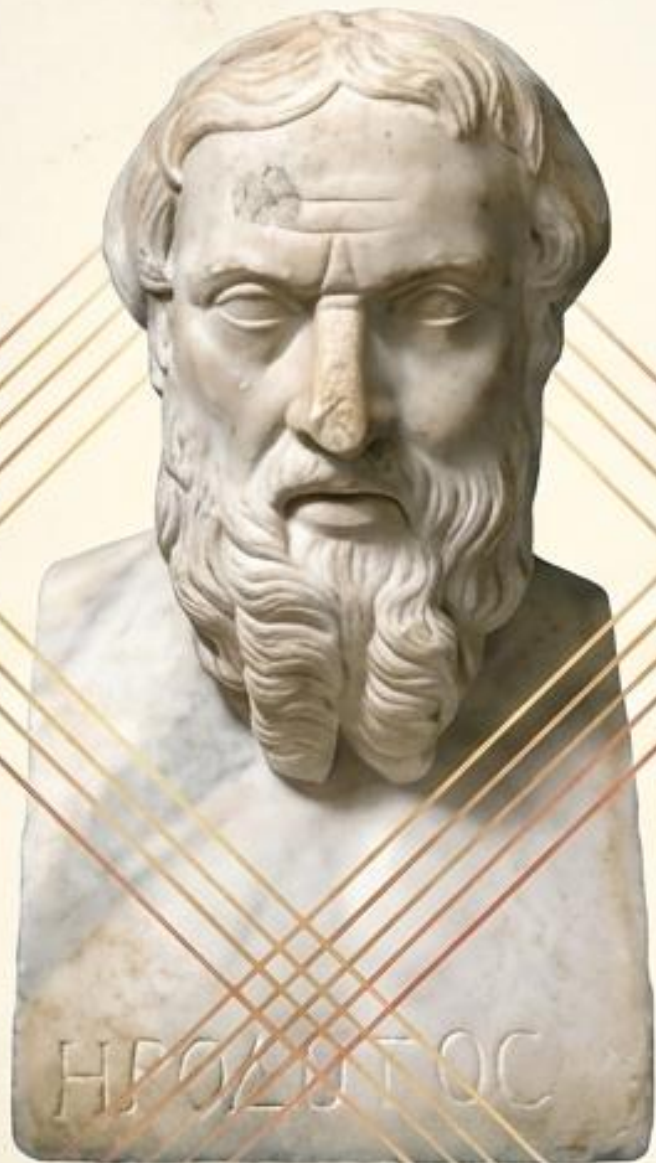

เปิดกล่องเครื่องมือ นักประวัติศาสตร์

รากฐานและวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ไทย

ถอดรหัสอดีตผ่านพิกัดเวลา หลักฐาน
และกระบวนการสืบสวนความจริง

จากการ 'ถักทอ' สู่การสืบสวนความจริง

กรีกโบราณ: รากศัพท์ 'Histor' (ถัก หรือ ทอ)

Herodotus (**บิดาแห่งวิชาประวัติศาสตร์**): ใช้คำว่า 'Historiai' เมื่อ 2,000 ปีก่อน เพื่อเรียกการสืบสวน ค้นหา และรวบรวมเรื่องราว

ประเทศไทย: รัชกาลที่ 6 ทรงริเริ่มบัญญัติคำว่า 'ประวัติศาสตร์' ให้ตรงกับคำว่า History ในภาษาอังกฤษ

ประวัติศาสตร์ไม่ใช่แค่สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต แต่คือ 'กระบวนการ' ที่มนุษย์พยายามปะติดปะต่อเรื่องราวให้เป็นผืนผ้าใบแห่งความเข้าใจ

7 นิยาม: แก่นความคิดของนักประวัติศาสตร์

Leopold von Ranke:

"แสดงให้เห็นเพียงว่า
เกิดอะไรขึ้นจริงๆ"

Sir Charles Oman:

"ตรวจสอบหลักฐาน...
เพื่อวิเคราะห์และหา
ข้อสรุปที่ยอมรับได้"

สมศักดิ์ ชูโต:

"บันทึกและทำความเข้าใจ
ปรากฏการณ์ในโลกอัน
เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์"

Robert V. Daniels:

"ความทรงจำว่าด้วย
ประสบการณ์ของมนุษย์...
หากไม่มี เราเราคือใคร"

ข้อเท็จจริง

ประสบการณ์มนุษย์

**พจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน:**
"เหตุการณ์ที่เป็นมา...
ตามที่บันทึกไว้ในหลักฐาน"

E.H. Carr:
"บทสนทนาที่ไม่สิ้นสุด
ระหว่างปัจจุบันกับอดีต"

Leo Tolstoy:
"เรื่องราวของชีวิตของ
ประเทศชาติและมนุษย์"

เข็มนาฬิกาจากอดีต: ทำไมเราต้องศึกษาประวัติศาสตร์?

พีภัดเวลา: สเกลของอดีต

สหัสวรรษ (Millennium):

1,000 ปี (นับปีที่ขึ้นด้วยเลข 1 ถึง 1000)
เช่น สหัสวรรษที่ 2 = พ.ศ. 1001-2000

ศตวรรษ (Century):

100 ปี (นับปีที่ขึ้นด้วยเลข 1 ถึง 100)
เช่น คริสต์ศตวรรษที่ 1 = ค.ศ. 1-100

ทศวรรษ (Decade):

10 ปี (นับปีที่ขึ้นต้นด้วย 0 ถึง 9) เช่น ทศวรรษ 1990
= 1990-1999

ค.ศ.
(คริสต์ศักราช):
เริ่มนับ ค.ศ. 1
ตั้งแต่ปีที่พระเยซู
คริสต์ประสูติ
(ตรงกับ
พ.ศ. 543)

ช.ศ.
(ฮิจเราะห์ศักราช):
นับปีที่นบีมูฮัม
หมัดอพยพจาก
เมกกะไปมาดีนา
(ตรงกับ 6
กรกฎาคม
ค.ศ. 622)

สมการแปลงศักราช (Timeline Conversion Matrix)

ศักราช (Era)	แหล่งที่มาและความนิยม	สมการเทียบ พ.ศ.
ม.ศ. (มหาศักราช)	เริ่มในอินเดีย พบมากในจารึกสมัย สุโขทัยและจารึกรุ่นแรกๆ	พ.ศ. = ม.ศ. + 621
จ.ศ. (จุลศักราช)	ของพม่าสมัยพุกาม นิยมในล้านนา สุโขทัย ออยุธยา รัตนโกสินทร์ตอนต้น	พ.ศ. = จ.ศ. + 1181
ร.ศ. (รัตนโกสินทร์ศก)	รัชกาลที่ 5 ทรงริเริ่ม เริ่มนับปีสถาปนากรุงเทพฯ (พ.ศ. 2325)	พ.ศ. = ร.ศ. + 2324
ค.ศ. (คริสต์ศักราช)	สากลศักราช เริ่มปีประสูติพระเยซู	พ.ศ. = ค.ศ. + 543

บันไดวิวัฒนาการยุคก่อนประวัติศาสตร์

ยุคที่มนุษย์ดัดแปลงธรรมชาติเป็นเครื่องมือ
ก่อนจะรู้จักตัวอักษร

ยุคหิน (Stone Age)

ยุคหินเก่า: หินกะเทาะหยาบๆ
(อายุ 5 แสน-1 แสนปี)

ยุคหินกลาง: เครื่องมือประณีตขึ้น เล็กกลง
(อายุ 1 แสน-7 พันปี)

ยุคหินใหม่: เครื่องมือหินขัดเรียบ,
เกษตรกรรม, หม้อสามขา
(อายุ 7 พัน-5 พันปี)

ยุคสำริด: ทองแดงผสมดีบุก,
สังคมเกษตรขยายใหญ่
(4,000-2,500 ปี)

ยุคเหล็ก: ถลุงเหล็ก
ทนทาน, อาวุธ, ดาบ
(2,500-1,500 ปี)

ยุคโลหะ (Metal Age)

พัฒนาการยุคก่อนประวัติศาสตร์ในไทย

ยุคสมัย	อายุโดยประมาณ	นวัตกรรมหลัก	แหล่งค้นพบสำคัญในไทย
หินเก่า (Paleolithic)	5 แสน - 1 แสนปี	เครื่องมือหินกะเทาะอย่างง่าย สังคml่าสัตว์ 	(เทียบเคียงอดีต)
หินกลาง (Mesolithic)	1 แสน - 7 พันปี	เปลือกหอย/กระดูกสัตว์เจาะรู, หินขนาดเล็ก 	ถ้ำไทรโยค และ ถ้ำจันเด จ.กาญจนบุรี
หินใหม่ (Neolithic)	7 พัน - 5 พันปี	หินขัดคม/มีด้าม, ทุบผ้า, เครื่องปั้นดินเผา, เลียงสัตว์ 	บ้านเก่า จ.กาญจนบุรี, บ้านเชียง จ.อุดรธานี
สำริด (Bronze)	4 พัน - 2 พันปี	ถลุงทองแดง+ดีบุก, กลองมโหระทึก, ใบหอก 	บ้านเชียง จ.อุดรธานี
เหล็ก (Iron)	2.5 พัน - 1.5 พันปี	หล่อเหล็กคกงทn, อาวุธ, เครื่องมือเกษตร 	บ้านดอนตาเพชร จ.กาญจนบุรี

เบาะแสแห่งอดีต: หลักฐานทางประวัติศาสตร์

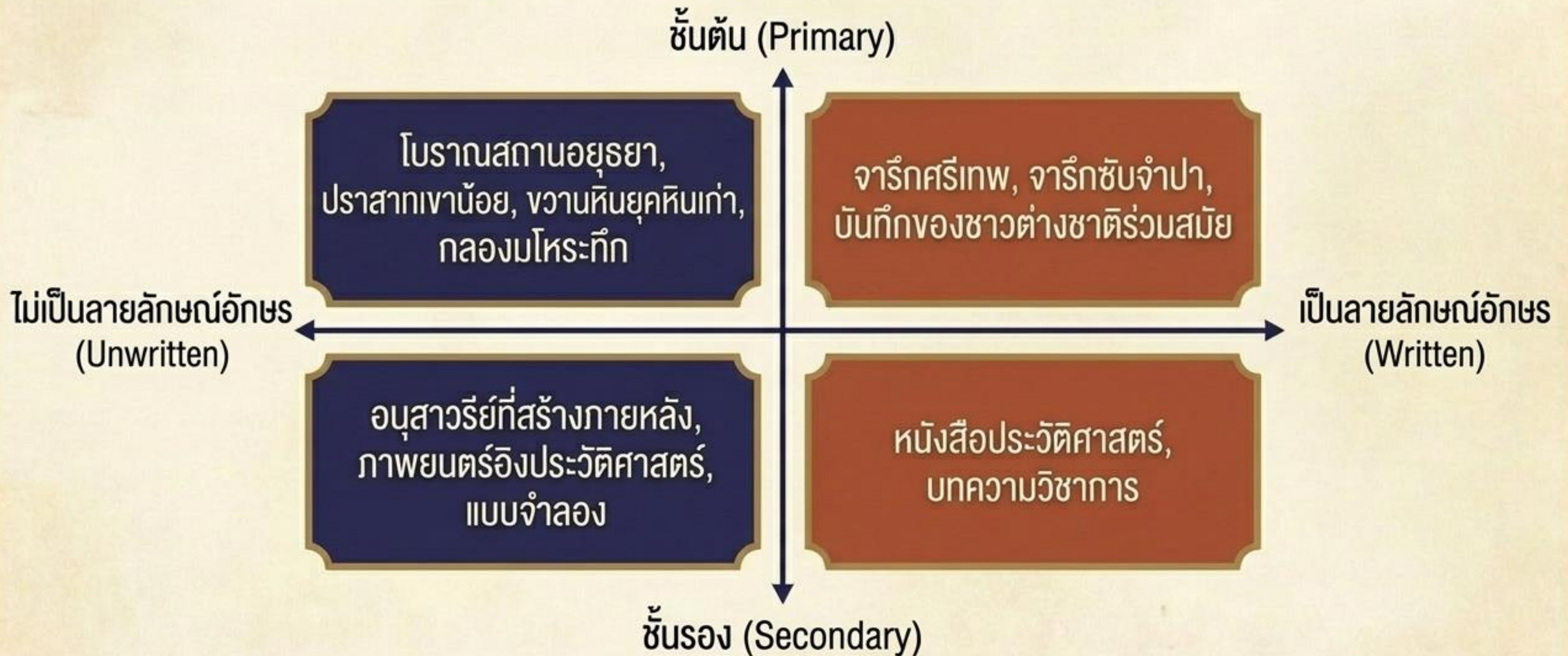
“ร่องรอย การกระทำ คำพูด งานเขียน
สิ่งประดิษฐ์ หรือแม้แต่ความรู้สึกรักนึกคิด
ที่มนุษย์ทิ้งไว้ในอดีตและหลงเหลือมาถึงปัจจุบัน”

ทำไมหลักฐานจึงสำคัญ?

1. เป็น “เครื่องมือ” สืบค้นร่องรอยของอดีต
2. เป็น “แหล่งค้นคว้า” ข้อเท็จจริงที่จับต้องได้
3. เป็น “วัตถุดิบ” สำหรับนำไปใช้คู่กับวิธีการทางประวัติศาสตร์

หลักฐานของไทยมักชำรุดสูญหายจากสงครามและสภาพอากาศ
นักประวัติศาสตร์จึงต้องพึ่งพาลักขณต่างชาติ โบราณสถาน และภาพถ่ายประกอบ

จตุภาคหลักฐาน (The Evidence Matrix)

กระบวนการค้นหาความจริง (Historical Methodology)

Definition: กระบวนการสืบค้นเรื่องราวที่เริ่มต้นด้วย “ความอยากรู้อยากเห็น” นำไปสู่การสอบสวน ด้วยจิตสำนึกที่ว่า “หลักฐานไม่ได้บอกความจริงทั้งหมด”

ประโยชน์ของผู้ใช้เครื่องมือนี้

ความน่าเชื่อถือ: ได้เรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ผ่านการกลั่นกรอง

ความรอบคอบ: ฝึกให้เป็นคนละเอียด ตรวจสอบเรื่องราวก่อนเชื่อ

ทักษะการประเมิน: รู้จักประเมินน้ำหนักและความน่าเชื่อถือของเหตุการณ์ต่างๆ

Mindset mechanism.

กรวยกรองความจริง (The Evidence Filter)

กลไกสร้างประวัติศาสตร์ (The Historian's Engine)

ประวัติศาสตร์ไม่ใช่แค่เรื่องราวในหนังสือ แต่คือผลผลิตจากการทำงานร่วมกันของ 3 เสาหลัก

พิกัดเวลา (Time):

การระบุตำแหน่งในอดีต (ศักราช/ยุคสมัย)
เพื่อจัดระเบียบเหตุการณ์

เบาะแส (Evidence):

วัตถุโบราณ (ลายลักษณ์อักษร/โบราณวัตถุ)
ที่เชื่อมโยงเรากับอดีต

กระบวนการ (Methodology):

ตัวกรองความคิด (การวิพากษ์ภายนอก/ภายใน)
เพื่อแยกแยะความจริง

เรื่องราวประวัติศาสตร์ชาติไทย
(องค์ความรู้ที่เข้าใจอดีต เพื่อสร้างอนาคต)